

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

*

Ha nem Jacob József volt prefektus, jogakadémiai tanár írnia le: nem is hinnék. De őja a Tribuna-ban neve alájegyzésével a következőket: „A napokban egy régi származású pénzügyi tanácsos azt mondta nekem: a fiskus gyereiben nincs törvényesség. Megdöbbentem. Egy pénzügyi tanácsosnak akkora merészsége egyen, hogy az arcodba vágja, hogy adóügyekben nem ismer törvényességet, vagyis e téren saját tetszése szerint járhat el.” Jacob József ebben a liberális rendszer szellemét fedezi fel, mely négy év óta — úgymond — törvény és szűzesség nélkül kormányoz. Majd így folytatja Jacob József: „Természetes pedig, hogy különösen adóügyekben van szükség törvényességre.” Még a liberálisok alkotmánya is azt rendeli: nincs adó törvény nélkül, semmi adókövetés nem történhetik törvény nélkül. A tisztviselő törvény kell, hogy kösse: milyen adót vet ki, ilyen alapon veti ki és mennyit vet ki! A tisztviselő saját tetszését ki kell kapcsolni ezen téren, még pedig olyan adókövetési szervezet ján, amelyben a polgárok legyennek többségben. Azokat a tisztviselőket pedig, akik kényük-dvükre akarnak rendelkezni a polgárok véres erejéért, oda kell küldeni, ahova valók.” Jacob József szavait természetesen, az egész közvélemény osztja. Vissza kell térni ahhoz a rendszerhez, amikor első sorban az érdekelt lakosság szolt bele az adó megállapításába, amikor a bizottságok előtt a polgárok szavának hite volt és nem tekintettek minden adózót csanak, hazugnak és könyvhamisítónak, hanem szűzesség embernek, aki kész megfizetni az államnak, ami az állam, de a közterhek fizetésére tönkre menni nem akar.

De tudunk arról is, hogy a napokban egy miniszteri inspektor nézte végig a részvénytársaságok adófizetését és meglepővé konstataálta, hogy az adókövető tényezők egyáltalában nem akceptálják a mérlegeket, hanem a bemutatott mérlegektől teljesen függetlenül tisztára szeszély, jó vagy rosszindulat és egyéb diszpozíciók alapján állapítják meg az adót. Ez a pénzügyi inspektor erre kijelentette, hogy a részvénytársaságok mérlegét mindaddig hitelesnek kell elfogadni, amíg be nem bizonyulnak, hogy amikak. Ma mindenkit gazembernek tartanak, míg az ellenkezőjét be nem bizonyítja. E helyett a morál helyett újból vissza kell állítani annak az elvnek az uralmát, hogy mindenki becsületes, amíg az ellenkezője rá nem bizonyul.

Egy máramaroszigeti román lap megtámadta az ottani erdómérnököt, mert legelőket zsidóknak is adott bérbe, bizonyos Fried Lázárnak, Katz Sámuelnek, Steintz Dughelnek és Fischel Lázárnak. Erre a cikkre az erdómérnök nyilatkozatot adott ki és tiltakozik az ellen az „arcátan támadás” ellen, hogy ő legelőbérletben zsidókat is részesített volna. A román lapról nem vesszük rossz néven, ha neki nem tetszenek a zsidó legelőbérlek, egy állami tisztviselő részéről azonban a legnagyobb abszurdum, hogy ő nem az egyenlő elbánás elvének megvalósulását látja abban, ha a zsidó is kap legelőt, hanem perfid gyanúsítást és szemtelen becsületsértést. Ez a kis eset is bizonyítja, hogy az antiszemita agitáció mennyire megfertőzte az állami tisztviselőkat egyrészt, még pedig — tapasztalatunk szerint — a jelentékeny részét, amely ma már nyíltan és cinikusan vallja, hogy a zsidót a javakban és jogokban, az existenciális feltételek megszerzésében részesíteni nem szabad. De mivel ehhez már eléggé hozzászoktunk, nem tesz ez az oka annak, hogy ezt az esetet felemlítsük. Más szempont bukkan fel a szomorú eset bírálásánál. Az antiszemita agitáció egyik leggyakoribb fogvere az, hogy a zsidóság nem foly-

tat termelő munkát, hanem csak kereskedik, közvetít, szóval legfeljebb azzal a termelvény-nel keresi meg kenyerét, amit mások keserves munkája hoz létre. A miből arra kellene következtetni, hogy ha akadnának zsidórétegek, amelyek például östermeléssel: földműveléssel, vagy állattenyésztéssel foglalkoznak, ezekre nem terjedne ki az antiszemita gyűlölet. Nos: köztudomású, hogy éppen a máramarosi régiókban élnek ezrével zsidó tömegek, amelyek egyszerű szolgai munkából tengetik életüket: hordárok, szolgák, napszámosok, a falusi zsidó pedig Máramarosban szántó-vető és pásztorkodó paraszt. Számos rajz és fénykép mutatja be a máramarosi zsidót, amint ekéje után halad, vagy birkáját őrzi a tarlón. De, hogy a zsidó foglalkozások felhagyatása csak ürügy az antiszemitaizmusra, azt alaposan igazolja az erdómérnök ur cáfolata, mert ime: ebben az esetben nem handlézó, kupeckedő, valutázó, közvetítő, pálinkamérő zsidókról, hanem östermelő, állattenyésztő zsidókról van szó, mégis arcátlan sértés meg a feltevése is annak, hogy ő ezeknek a pásztorkodó zsidóknak legelőt adott volna bér-

be. Vagyis: a zsidó ám műveljen földet és tenyesszen állatot, ha van neki hol. Mi azonban földet nem adunk hozzá.

Már kezdődik a tiltakozás a választási visszaélések ellen. A regátban nagy az érdeklődés a mezőgazdasági kamarai választások iránt, ami nálunk hidegen és közömbösen hagyja az embereket. A román pártok élénken vesznek részt a választási agitációban. A román nemzeti pártnak most már megvan az első sérelme: az ő jelöltjeit visszautasították. A régi hírhedt választási rendszer, amely úgy szerzett a kormányhál mandátumokat, hogy az ellenjelölteket egyszerűen visszavetette, már kezd megmutatkozni. És mi naiv és gyerekes gondolkodása kisebbségek, hogy gyűrűnk nekik a közeledő választásoknak. Veszekedünk, civakodunk, mire meggyünk a jelöltekért, a kiket valószínűleg simán vissza fognak majd a szavazás előtt utasítani. Ha a román nemzeti pártot nem kímélik, miért becéznének majd éppen bennünket.

Abd el Krim még mindig nem akar tudomást venni a békejavaslatokról

Párisból jelentik: Miután Abd el Krimnek nyilvánvalóan az a célja, hogy időt nyerjen s miután a francia-spanyol békejavaslatról hivatalosan tudomást venni nem akar, bár erre több alkalmat is adott neki, a Paris Soir értesülése szerint francia részen felmerült az a terv, hogy a madridi konferencián hozott határozatokat legközelebb nyilvánosságra hozzák.

A Temps mai vezércikke, tekintettel Abd

el Krim halogató politikájára, olyan politikai és katonai eljárást követel, hogy a marokkói ügy öszre véglegesen rendezhető legyen.

Doriot kommunista képviselő ma a vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy tagja a marokkói háború ellen alakult szervezett végrehajtó bizottságának és kijelentette, hogy azért a mafeszturnért, amely a katonákat engedetlenség-re szilitja fel, vállalja a felelősséget.

Elindulnak a görög csapatok a bolgár határ fele

Szófia, augusztus 4. A most felmerült görög-bolgár incidensről összefoglalóan a következőket jelentik:

Julius 25-én Sztanimakában meggyilkolták Nikolaidisz görög állampolgárt. Ugyanaz nap ugyancsak Sztanimakában — mint már jelentettük — Kalinov Krisztó helyettes polgármestert is leszarták. Ez a két gyilkosság általános megdöbbenést keltett. A gyilkosok kézrekerítésére azonnal erőlyes intézkedések történtek.

A bolgár kormány a görög részről küldött demarsra válaszolva, hangsúlyozta, hogy a gyilkosok üldözését elrendelte. A katonai és polgári hatóságok, valamint a rendőrség ebben az értelemben utasítást kapott. A vizsgálat eddigi eredménye szerint úgy látszik, hogy a két gyilkosság között összefüggés van.

Az athéni sajtó emlékeztet az esetről a bolgár-szerb incidenshez való hasonlatosságára és azt ajánlja a kormánynak, hogy erőlyes intézkedéseket tegyen s néhány bolgár határközség megszállásától se riadjon vissza.

Athéni távirat szerint Szalonikiből és Kavallából görög csapatok indultak el a bolgár határ felé.

Rentisz görög külügyminiszter hivatalosan kijelentette, hogy a határállomásokat ideiglenesen megerősítették, amíg bolgár részről hatékony intézkedések nem történnek. A miniszter kijelentése szerint a gyilkosok letartóztatásával a konfliktus elintézhető volna. Görögország a meggyilkolt görög állampolgárokat nem kíván kárterítést, hanem csak a tettesek megbüntetését követeli.

A bolgár sajtó eddig tartózkodóan viselkedik. Csak a Zora című lap konstataálja, hogy a görögök igen gyakran megölték bolgárokat, anélkül, hogy ezekben az esetekben különös intézkedések következtek volna be.

Ruscsukból jelentik a Radonak: Hétfőn ismeretlen tettesek levegőbe röpítették a bolgár hadsereg plevnai municióraktárát. A robbanás olyan erős volt, hogy a város összes ablakait bezúszta és számos épületet rombadöntött. A municióraktár egész őrsége és számos, a raktár közelében tartózkodó polgári egyén meghalt. A halottak számát még nem állapították meg. A hatalmas erejű robbanás borzalmas pánikot idézett elő az egész városban.

Bányászstrájk fenyegeti Amerikát

Londonból jelentik: Az amerikai bányászok szeptember elsején valószínűleg strájkba lépnek, mert nem tudták az új kollektív szerződés feltételeit megállapítani. A Daily Telegraph jelentése szerint Amerika strájkjait esetén még nagy szénkészletek fölött rendelkeznek; a lakosság szükséglete január elsejéig fedezve van.

A Daily Telegraph szerint kevés a remény arra, hogy az amerikai szénbányászok

strájkja elhárítható lesz. Valószínű, hogy az Atlantic Cityben folyó értekezletet ma félbe szakítják és kiadják a strájkparancsot szeptember elsőjére; akkor telik le ugyanis a jelenlegi béregyezmény. Coolidge elnök kijelentette, hogy addig nem szándékozik közbe lépni, amíg a bányászok tényleg nem strájkolnak. Ez esetben döntőbíróági eljárást javasol. A bányászok azonban ezt a javaslatot elutasították.

Meleg száraz időt jósolnak a nagy vihar után

Erdély nyugati vidékén és Magyarországon egész területén dühöngő vihar után tegnap bár hideg, de csendes időjárás állott be. Nagyváradon is száraz, bár felhős volt a temperatura. Tudósítónk jelentése szerint teljesen elcsöndesedett a vihar Budapesten is, az Alföld északkélti részén, továbbá a Kárpátokban, ahol a legnagyobb volt az orkán ereje. Nagyobb szelet Türkevéről és Pécsről jeleztek, ahol még mindig lákát dönt ki a vihar. A gyümölcsökben esett kárt leginkább Kecskemét és vidéke érezte meg, ahol a jégese a gyümölcsfák háromnegyed részét leszűrtette, a hétfői szélvihar pedig azt is tönkréttette, ami még megmaradt. A kecskeméti piacon ma potom áron árúsították a fákról lehullott jégverte gyümölcsöt és a legfinomabb minőségű is százötven-kétszáz koronáért vesztették a mai piacon, nélkül, hogy vevőre akadtak volna. Eppen ezért a lehullott gyümölcs gyűjtését már be is szüntették és most a kecskeméti határban milliókat érő gyümölcs hever a fák alatt, de senkinek sem kell.

A budapesti meteorológiai megfigyelő állomás mérése szerint a csapadék közel öt centiméternyi volt. A víz hét haz pincéjét előtölte, úgy hogy a tűzoltók egész nap dolgoztak a városban. A Meteorológiai Intézet egyébiránt változékony, átmenetileg száraz és meleg időt jósol.

Evek óta nem dühöngött olyan irtózatos erejű orkán Miskolcon, mint hétfőn. Egész napon

át tartott, a legnagyobb kárt a gyümölcsösben tette, amelynek 60—70 százaléka tönkrement, de nagy károkat okozott a kukoricában is. A vihar olyan nagy volt, hogy fákat csavart ki tövestől s a telefonhálózatban is olyan zavart okozott, hogy még kedden reggel is hetven telefont kellett kijavítani.

A Debrecenben és környékén vasárnap éjjel átvonuló vihar Balmazújvárosra is áterjedt s ott a város legszegényebb negyedében, az úgynevezett Bán-lak és Karinkó-újtelepen végezte a legnagyobb pusztítást.

Rómából jelentik: Felső-Itáliából a hir érkezik, hogy ott jégveréssel vegyes rettentő viharok voltak, melyek nagy károkat okoztak. Velencében számos csónak felborult, a Lido pedig a vihar igen sok fát tépet ki. Veronában az egész termsé, különösen a szőlő, nagy károkat szenvedett. Turinban és Páduában több ház megsemmült.

Prágából jelentik: A tartós árvíz miatt több vasúti vonalon a vasúti forgalmat vagy kerülővel intézik el, vagy teljesen beszüntették. Egyes helyeken ez a szünet egy hétnél tovább tart.

Boroszloból jelentik: A szakadatlan esőzés az Oderát erősen megárasztotta. A víz különösen a Felső-Oderán áradt ki nagyon. A földek tengerhez hasonlóak. Egyes gabonaföldeken a víz a kalászközig ér föl.

Református misszió Biharmegyében

A világ összes keresztény diákjait magába ölelő Keresztény Diákszövetség romániai magyar csoportja a kolozsvári református teológián alakult „Ihjesági Keresztény Egyesület”, mely céljait tűzte, hogy a bűneiben tetengő vallás és Isten nélkül élő emberiséget Istenhez vezeti, Erdélyben is erőteljes missziót indított.

A háboru utáni emberiség lelke elfásult, élete eszménytelenséggé vált s onzók bűnök ejtetek rábbá. Súlyos lethargia nehezedett rájuk s így — olyan üres lett az életük. Kablák, gyilkosságok, hitnélküliség mélyezték meg nemcsak a felnőttek, de a gyermeki lelkeket is. S az I. K. E.-be a hit, eszmény és cél nélküli élethez akar eszményt adni. Céljait tűzte ki, hogy kusza életükbe eszményt, hit nélküli életükbe hitet ad. Ez azt úgy vélte s véli elérhetőnek, ha a lelkeket Istenhez vezeti s minden ellenség legyőzésére a legerősebb fegyvert: a Bibliát adja.

Az I. K. E., mely az iskolaév alatt bent Kolozsváron az ifjúság nevelése terén fejtett ki igen hasznos munkát, a vakáció alatt Erdély különböző gyülekezeteit látogatja meg, s itt végzi missziós munkáját. A Királyhágó mellékköré Kolozsváron tanuló teológusok, összesen tizennyolcan, négyes csoportokra oszolva végzik missziós munkájukat. A bihari egyházmegyében négyen; Szabó Lajos IV. éves (nagyvárad), Bódi Mihály III. éves (nagy-szalontai), D. Kiss Lajos II. éves (nagyvárad) és Szőke Sándor I. éves (nagy-szalontai) teológusok járák, látogatják minden vasárnap az egyes nagyobb egyházközösségeket s hirdetik az ígét, tesznek tanúságot arról, hogy a bűnös emberiség csak Krisztus által, a szeretet hatalma által menthető meg az örök karmaitól.

Első missziós napjukat vasárnap, augusztus hó 2-án tartották Eledsen, melyen a hívek impozáns nagy tömegben vettek részt.

Az ünnepség a délelőtti istentisztelettel kezdődött, melyen magas szárnyalású imát s beszédet mondott D. Kiss Lajos II. éves teológus. Az istentisztelet után bemutatták az ifjúság vallásos nevelésére oly fontos vasárnapi iskolai munkát. Mintegy harminc gyerekkel végeztek mintatanítást Bódi Mihály és Szőke Sándor teológusok. A nagyszámú hallgatóság nagy örömmel s jövőbe vetett nagy reménységgel figyelte teológus ifjaink munkáját s azzal a reménnyel távozott a templomból, hogy a krisztusi élet értékes generációt s boldog jövőt teremti!

A délutáni istentisztelet után, melyet Bódi Mihály teológus végzett, este 5 órakor magvas vallásos estélyt rendeztek ifjaink. A szép, tagas új templom zsúfolásig megtelt s nemcsak reformátusok igyekeztek tömegesen résztvenni az ünnepélyen, hanem az idegen felekezetek tagjai is képviselve voltak s az egész műsort nagy élvezettel hallgatták végig.

A műsort a magyar gályarabok gyönyörű énekével nyitották meg. S amikor felcsendült az ének: a Törj magadhoz drága Sion, a lelkeken erőt vett az ösök nagy telticnek, nagy szenvedéseinek emléke s megszállotta szívüket az az erő,

mely hőssékké avatta a gályarabokat. Utána Szabó Lajos imádkozott s megnyitót mondott, Szőke Sándor szavalata, D. Kiss Lajos és Bódi Mihály felolvasásai, valamint Szabó Lajos szavalatai és Kiss Béla mezőtelegi ref. kántortanító szökevénye után V a d a i Béla református lelkész mondott emelkedett hangulatu, eszmékben gazdag művészi záróbeszédet. Intette a híveket, hogy nemcsak hallgatói legyenek, de megtartói is az ígéknek s kérte, vessék jól emlékeztükbe a felemelő ünnepség emlékét s kerse az Istent, hogy szentelje meg az ő népét, adjon vigasztalást, erőnek lelket, hogy minél inkább szolgálhassanak az Istennek s az ő életök árán fakadjon egy áldott élet az emberiségre. A beszédben hála köszönetet mondott az I. K. E. tagjainak, kik mint ihu Timotheusok járák lelkesen, fáradságot nem kímélve hittel, lélekkel a gyülekezeteiket s munkálkodnak Isten országának építéséért. A magvas nívóju estélyt, a református himnusz „Erős varunk nekünk az Isten” lélekbe markoló hangjai zárták be.

A teológusaink látogatása ünnepé tette a vasárnapot az elesdi egyszerű lelkébe s az a munka, melyet teológusaink kezdek, hisszük, a szivekben folytatásra fog találni, mert szeretettel közeledtek a szivekhez s a szeretet örök. S a szeretet előtt nincs akadály, az mindenre képes.

Daróczi Lajos.

Véres családi dráma Debrecen

Bécs, augusztus 5. A ma esti órákban a XVI. kerületben rettenetes családi dráma történt. A Lendfeldergasse 56. sz. alatt lakott a Kallisch-család, egy 61 éves özvegyasszony fiatal lányával. A leány még a háború alatt megismerkedett egy Schubert Miksa nevű fiatal emberrel, aki akkoriban vonult be katonának. A fiatalok hamar megismerkedtek egymással és a háboru után Schubert el is vette feleségül a jó módú leányt.

Schubertnek — ki a háboruban főhadnagy volt — nem volt semmiféle foglalkozása, bár minden lehetőséget elkövetett, hogy kereseléhez juthasson.

A férfinak semmi kereskedelmi képzettsége nem volt és minden héten más üzlet után járt. Ennek a vége az lett, hogy mindene elpusztult. Ekkor törvénybe ütköző dologra ragadtatta el magát. Az anyosa házára ötvenmihós kölcsönt vett fel. Mikor ez kiderült, a civódások napirenden voltak közte és a családja között. A felesége lassanként elhidegült tőle, majd megállapodtak abban, hogy elválnak s a férfi ki is költözött a családi házból, hova csak hetenként látogatott el a gyermekéhez. Közben az asszonynak udvarlója akadt és kellemetlenné vált Schubert mindenhetes látogatása.

A gyermeket Hamburgba akarta vinni a nővérehez azzal az indokkal, hogy beteg és kérte Schubertet, hogy jusszesse ismét a látogatást. Schubert egy darabig fenyleg távol is maradt a háztól. Kesőbb ismét megjelent és rá-

akarta venni a feleségét, hogy ismét hetenként látogasson el hozzá.

Ebből támadt aztán a civódás, amelynek következtéseként Schubert előrántotta a revolverét és többször a feleségére lőtt.

Az asszony halálosan taláiba összerogyott. Schubert a mellékszobába rohant, ahol agy akarta löni önmagát. A lövések zajára ekh berontott az anyós, látta a lányát holtan, utána szaladt a férfinak és mikor az homlokába szorította a revolvert, felkapott egy széket le akarta azzal a fegyvert vágni. A lövés dördült, de a széktől a golyó irányától elcsúszva Kallischné taláta el. Schubert ekkor konyhába rontott és ott újból maga ellen fordította fegyverét, de az csúförtököt mondó Erre eldobta a revolvert és kisietett. A lövése zajára többen figyelmeztettek, Schubert ut szaladtak az utcára, kik hosszú üldözés után is fogták és a Wilhelmienstrassén lévő rendőrszobába vitték.

A dráma színhelyére érkező mentők csak az asszony halálát konstatálhatták. K golyó érte a mellén, egy pedig a homlokán. Kallischné csak surolta a golyó, úgy, hogy háziapólasban lehetett otthon hagyni. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték Schubertet az ottahírgi rendőrkommisziáriátus vitték, ahonnan az országos törvényszéki irodába fogják szállítani.

Még mindig tart a vizsgálat a temesvári rendőrségben

A temesvári rendőrprefektúra visszacsatolt ügyében tovább folynak a kihallgatások. A ügyész mára megkezdte dr. Liuba rendőrprefektus információ adatai végett. Holnapra több kihallgatás várható.

Stavri-Zarnesti főfelügyelő személyesen vezeti a kihallgatásokat és intézkedett a miniszterterület jogánagyi hivatali illetékesek tanácsában is. Feluggesztettek Lazar Bau rendőrfelügyelő, Gutu Meodor kerületi rendőrbiztos, George Perian rendőrbiztos, a kerületi rendőrség főnökét és Piant Friedrich rendőrbiztos. Még számos feluggesztés várható.

Tekintettel arra, hogy dr. Sabin Indries felügyelő fogságban van s a két másik rendőrségi vezetőközé, Alexi Virgil biztos és Rod Alexandriu csendőrpáncsnok is el vannak bcsatva idegelen: ez a tény a temesvári rendőrség felbomlásának tekinthető.

A belügyminiszter, megütököze a történetek, elhatározta, hogy a regéből fog rendőralkalmazottakat az elmozdítottak helyére kiküldeni.

Dr. Liuba rendőrprefektus felszólítja az összes károsult kereskedőket, hogy a purifikációs munka és az eljárás megkönnyítése érdekében közzőljék Stavri-Zarnesti főfelügyelővel s a nyomozást vezető hatóságokkal az összes velük szemben elkövetett visszaéléseket a rendőrprefektúrán napról-napra.

A belügyminiszter a temes—torontáli kerületbe dr. Pavel Obadeanu képviselőt nevezte ki a megüresedett helyre. Az új főfelügyelő valószínűleg még e héten leteszi a hivatali esküt.

Bródy: Rembrandt fejek 150 lei.

Atlantic és Apollo mozgók

6/4 és 9/4 6 és 9 órakor.

Ma, csütörtökön

A KIS JACK

Legújabb amerikai dráma 5 felvonásban.

Egy szerencsétlen apa kálváriája.

A főszerepekben:

Helena Darly — Henry Baudin

Vas és rézbutori

sodrony ágybetétet gyárt:

MADAS

Strada Tudor Vladimirescu

(Magyar)-u. 18. Sodrony feszítész, javítást stb. vállal.

A cenzura rostája

A Nagyváradi keddi számában már mint sűrű rostával dolgozott a cenzura. Üres cikkek jeleztek hasábjain az aggodalmasságát. Többek közt egy teljes egészében törölt cikk, amelyet pedig Bukarestben megjelenő román lapunktól, a Cuvantul-ból vettünk át s fordítottunk le szó szerint, minden kommentár nélkül. A cikk olyan külpolitikai adottságot tárgyalt, mellyel a világsajtó szelvényében hosszabban fordulkoz s amelyet véka alá rejteni épp ezért nem is lehetne.

Távol álljon tőlünk, hogy a cenzura kényes adatait végző tisztviselőknek — egyénileg — semmire hányjuk buzgalmaikat! Álláspontunk az, hogy semmiféle hivatal sem tűri meg, hogy félről vegyék. A mi sérelmünk ebben a kérdésben más, általánosabb jellegű.

Többször kifejtettük ugyan, de nem szüntünk meg folyvást újból hangoztatni, hogy ebben a kétféle mérték szerint való elbánásban a jármenti kisebbségi sajtó anyagi és szellemi megvédelmét kell látnunk, geográfiaiilag szerencsésebb helyzetű lapjainkkal szemben. Nem lehet más képp, hogy amit a közönség szeméremjéből érdekesnek és publikálálandónak talál a román újságok román állampolgárok előtt Bukarestben: miért ne adhasson tájékozódást a kisebbségi magyar sajtó is a maga köztársaságának Nagyváradon? Ami érdekes a regát: miért ne lehessen Erdélyben is az? Ami az lesz holnap Kolozsváron, miért kell azt megtegnie ma a határmenti sajtónak?

Igen, élesen és fájdalmasan felrójuk ezt a közönségtevést, nem ugyan a cenzoroknak, hanem az irányító elveknél, melyek az impérium hat éve után még mindig sánda gyanúval megcsúszkodnak ott, ahol erre a bizalmatlan előzetes legkevésbé van ok. Ugy hisszük, nem kerül bővebb bizonyítgatásra, hogy a kormányzatnak ma már épp ellenkezőleg: a mostoha hátsó gyökeres megszüntetése, a véleményezés teljes feloldozása, nem pedig a kritika megokozása s a tények véka alá dugása lenne a legkevesebb, ha komolyan akarja a konszolidációt. A struccpolitika sohasem volt célravezető, ha a bajok orvoslásának. A ferdeségek nem győzhetnek meg, de csak burjánzani fognak az alatt, ha elhallgatjuk őket.

Azonban nem csupán igaztalan: még jócskán logikátlan is ez a határszéli cenzura-módszer. Mert — látjuk — a Cuvantul közönsége a törölt cikket. A kolozsvári kisebbségi lapok is hozzátájk különbözőbb nehézségek és torzítás következmények nélkül. Sőt: egyik napi lapban is megjelent a cikk. E lapok pedig érdeklődnek ide is, akadálytalanul. Aki akar megvásárolhatja bármelyiket s olvashatja meg akár a korzó közepén. Miért hát akkor — csak velünk szemben — ez a drámai szigor? Vagyis: "veszélyeztetni az állam érdekét" az a tét, amelyet más városban jut le a szédőgép?

Alig érthető okoskodás. Hiszen a reprodukált cikket s a benne megírt tényeket csak nem tehettem meg nem történtekké a cenzura vörös krétája sem...?

Am igaztalan ez az elbánás az anyagiaknál sokkálta súlyosbabb erkölcsi szeméremjéből is. Mivel ezek az üres ablakok nem csupán az "államellenesség" gyanúját nyithatják ránk (tövégre a cenzorok s a lap munkatársain kívül senki sem tudja, hogy micsoda szó nyitott, k lehetnek az üres helyeken!), de másrészt a hírszolgálat csönkaságának ódiúmat is a lapra teszt.

A kormány felhívása a tüntető diákokhoz

A kormány hivatalos lapja tegnap a következő felhívást közli:

— Ugyanakkor, amidőn bizonyos érdekelt körök arra törekednek, hogy a külföldi közvéleményt arról győzzék meg, hogy Romániában virágzik az antiszemitizmus és pogromok vannak tervben, különböző civil és katonai hatósági személyek közbenjöttével: néhány fiatal diák, politikai egyének izgatására, végigdühögött Jassi, Bukarest és Focsani utcáin, tüntetve a zsidók ellen és bántalmazva ennek a népnek az utcákon haladó tagjait, azon cím alatt, hogy megakarják bosszulni Cuza tanár megverését, amit bizonyos Lermann nevű egyén követett el.

A hatóságok erőlyes rendszabályai dacára is úgy találjuk: fel kell emelni szavunkat és ki kell mondanunk, fölhívja a fiatal diákok figyelmét arra, hogy akaratlanul is büntetésévé szegődik azoknak az érdekelt köröknek, melyek határainkon túl is gyalázzák Romániát. Lehet, hogy Lermann nem egyéb egyszerű agent provokatornél, aki pusztán azért bántalmazta Cuza tanárt, hogy alkalmat adjon az antiszemita jellegű tüntetésekre. Ennek folytán azok, akik tervét elősegítik: épp olyan bűnösök, mint ő, mert elősegítik céljai elérésében.

A hatóságok erőlyesen meg fogják rendszabályozni az összes támadásokat, Cuza tanár bántalmazóját és azokat a diákokat is, akik a zavar-

riti közönségével szemben. Ezeket a moáiis és anyagi károkat kell viselnünk akkor, amikor a közléssel a szimpla hírszolgálat tejesítő erejét egyebet nem akartunk.

Kiváncsiak vagyunk, hogy mikor unják meg végre folytonos lamentálásunkat azok az illetékes körök, melyek sérelmeinket napról napra okozzák, sőt a cenzura rég elavult intézményét magát is ugyanazon konszolidáció nevében tartják fön, melynek jól felfogott érdekében harcolunk mi sajtónk szabadságáért.

gásokban részt vettek, bántalmazva a senkinek sem vétett járolókat Jassi utcáin.

Senkinek sincs joga a törvények megszegésével kielégíteni gyűlöletét egyes személyek ellen, vagy gyűlölködni egy néppaljal szemben.

Bukarestből jelenti a Rador: Jassiban tegnap délután a rend teljesen helyreállott, a kereskedők délután újból megnyitották üzleteiket, miután a hatóságok garantálták a rend minden körülmények közt való fenntartását. A Kereskedelmi és Iparkamara akcióit indított a károsult kereskedők kártalanítása érdekében. A jassii törvényszék tegnap már tárgyalást is tartott Motza és Sarbu diákezekre ügyében, akiket a zavarogk vezetésével és a zavarogok előkészítésével vádolnak. A tárgyalást újból tanúkihallgatások megtejeése céljából ma délutánra kellett halasztani.

BBukarestből jelenti: Az antiszemita incidensek a jassi-i hatóságok erőlyes intézkedése következtében megszűntek. Most Ploestiben lánghottak fel az utcai incidensek. Tegnap délután az ottani sétatert járta be egy diákszoport és minden embert, akit zsidónak néztek, súlyosan inzultáltak. Többek között felholtra vertek egy Gheorghescu Petru nevű tekintélyes ploesti román iparost, akit zsidónak néztek. Gheorghescut a kórházban ápolják súlyos sebeivel. Az incidens rendezőjét Petru ügyvédjelöltet letartóztatták.

A diószegi gazdák megállították az állami iskola építését

III.

Megírtam, hogy Bihardioszeg község "renitensnek" minősített és felfüggesztett képviselőtestületének adott igazat a taxa kivetésnél Bihárvármegye közigazgatási bizottsága s a képviselőtestületnek jogába való visszahelyezését javasolta a prefektusnak.

Az erős derekú s magát fülnél vezetni nem hagyó földműveseknek ez volt az első igazságyverésük. Most következik a második, az iskolaépítés ügyében. Jellemző eset és példaképpen állítható.

A törvénytdó és a magok igazát keményen megvédő gazdák az állami iskola építése körül olyan gerinces álláspontot foglaltak el, amely megérdemli, hogy lerögzítsük annál is inkább, mert ez alkalommal az iskolaépítő állami mérnökök vetkéltek fel és vívták meg eddig győzelmesen a harcot. Megjegyezzük, hogy Bihardioszeg is azok közé a magyar községek közé tartozott, amelyik mindig szívesen áldozott az iskolára. Tíz iskolája van a hater laskos falunak. Ebből három községi tulajdon, amit — csak hogy minden zaklatástól szabaduljanak — önként ajánlottak fel az államnak. Áttadtak a 100 gyerekre épített kisdudóvadt is, amelyben régebben 60-70 gyermek volt, a mult évben nyolcvan. A reformátusok két, a román katolikusok egy iskolát tartanak fenn.

Mivel nem a képviselőtestület vetette ki az építés összegét, csak akkor ébredtek tudatára, hogy pénz kell adni gyorsan az iskola építéshez, "mikor már a párnákat hajigálták fel a kocsiara annál, aki nem fizetett. Csendő, a másodjegyző, esküdt és a végrehajtó jelentek meg s hajtották be a költséget. Akinek nem volt otthon, szaladnia kellett kölcsönkérni."

Bizony ez radikális eljárás, ha így volt, ahogy a falusiak mondják, csak azt nehéz ma már megállapítani, hogy iskolaadóban vagy állami adóban rendezték-e ezt a végrehajtást.

Bihardioszegben nem iskolát kell építeni, hanem egy régi iskolaépületet néhány szoba hozzáépítésével renoválni.

A jegyző meghirdette az árlejtést a törvényes módon. De itt aztán kezdődik is mindjárt a bizonydalom, amelyhez hasonló bizonyára több is van a vármegyében. Három pályázó jelentkezett:

Virányi Béla állami mérnök 395 ezer

Bónis Ferenc diószegi építőmester 440 ezer

Kun Ferenc diószegi építőmester 483 ezer

leies ajánlattal. Vidikán Traján főjegyző igazságosan a legolcsóbb ajánlattevőnek Virányi Bélának adta ki a munkát.

Nemsokára azonban Virányi Béla bejelentette, hogy az Államépítészeti Hivatal nem hagyta jóvá a terveit, módosítania kell és az építkezés 67 ezer lejjel többe, tehát 462 ezer lejbe fog kerülni.

Igy drágább az építés a Bónis ajánlatánál, amely ráadásul a régi épületet is rendbehozza. A falu népe azonban nem nyugodott bele az ügybe ilyen simán, hanem bejött a tanfelügyelőséghez, ahonnan kiment Varna Péter tanfelügyelő és a háromtagú iskolaépítő bizottság helyett 16 tagú bizottságot állított össze Tolnay István gazdálkodó elnöke alatt. A bizottsági elnök első sorban azt kifogásolta, hogy Virányi a régi házát a felemelt összegért sem hozza rendbe, nem emeli fel megfelelő magasságra, amit pedig Bónis olcsóbb áron megtett volna, csupán a hozzáépítéseket végzi. De már nem tehettek semmi, mert a munka megindult.

Néhány héttel ezelőtt azonban Tolnay elnök — aki az építkezést szemmel kísérte — megjelent és leiltotta a munka folytatását. Kijelentette, hogy erkölcsi érzülete, a reáört kötelesség és felelősség azt diktálja neki, hogy ne engedje meg, hogy bottal szétverhető, kiégetetlen téglákat használjanak az építéshez. Kötővasak sincsenek.

A munka megállott. A tanfelügyelőség Szathmáry mérnököt küldte ki szakértőnek, aki kijelentette, hogy az eddigi egész építkezést le kell bontani és ha ő volna a vállalkozó, 150 ezer lejjel olcsóbban építette volna meg. Ennek a kijelentésnek tanui voltak Tolnay elnök, Kovács Sándor, Szűcs Sándor, Hegedűs Sándor, Kupács Sándor, az iskolaépítő bizottság tagjai.

A helyzet most már késhegyre ment. A főjegyző már rég lemondott iskolabizottsági tagságáról s így csak a bizottságnak értelmes kisgazda tagjai állottak szembe a vállalkozó mérnökkel. Megállapította Szathmáry mérnök, hogy az Államépítészeti Hivatal által megszabott egységes szerint 250 ezer lej fenmarad a mai terv szerin-

Dorian
Terrasse
9 órákor.

Dorian
filmszínház
6 órákor.

Ma, csütörtökön

A modern Hamupipőke

Dráma 7 felvonásban.

A főszerepben:

Kolinc Rimsky és Andree Drabant

Konstantinápoly — Marsailles — Chamonix
Mont-Blanc — Délamerikai bar — Kakas-
viadal stb.

Jön: a Jön: a

Párisi Olympiász

1924.

— De mi ezt is megadtuk volna, csak kényszerít Virányi mérnök a Bónis tervei szerint, mert aggódunk, hogy az épületet rövidesen újra kell építeni — mondják a kiszgadzák.

Megkérdeztem a kir. tanfelügyelőség vezetőjét, aki az ügyre a következő érdekes kijelentést adta:

— A diószegi iskolaépítő bizottság kifogásainak mindenben helyt adott Popescu inspektor is, aki megjelent a helyszínen s szintén bebiztosította az építkezést. Virányi mérnök a tanfelügyelőség felszólalására kijelentette, hogy elismeri, hogy a kiszgadzák igazuk van, de nem tehet róla, mert munkafelügyelője az ő engedelmével használt hasznavehetetlen anyagot.

A nép azonban ezek után hallani sem akar többet Virányi mérnökről és követeli, hogy Bónisnak adják át az építkezést. A Comitetul Scolar Judetan 18-án elhatározta, hogy szakértőket küld ki.

A tanfelügyelőség pedig — mondotta a tanfelügyelőség vezetője — felkérte az alispánt, hogy részrehajlással szakértőket küldjön ki Diószegre, különben a miniszteriumból kérnek szakértőket.

Ime: egyszer egy község erőlyes népe bele-
néz az iskolaépítésbe és kész a botrány. Egy egyszerű falusi ház javításáról, kibővítéséről van szó csupán és százezrek lógnak ki gyanusan alóla. Ne feledjük el, hogy meggyeszerre építenek és azt se feledjük el, hogy a nép, a falusi parasztság, egy hateraz lakosú község pénzéről van szó, amelyet egy egész évi nehéz földmunkával keres.

Most már kíváncsian várható, hogy mire lyukadnak ki a szakértő mérnökök. Érdemes megjegyezni, hogy Virányi mérnöknek olyan szerződése van, hogy ha nem az ő hibájából az építkezés késik, a község neki pénzt fizet. A szerződésekben ugyan éppen fordítva szokott lenni, de hát ez az egész iskolaépítés valami olyan furcsa természeti dolog, hogy nem is meglepők az ilyen furcsaságok.

Erdemes beletekinteni, hogy miből fizetik az állami iskolai építkezést. Vidéken főjegyző a következő számvitával vetette ki:

A község lakosságának 10.500 hold földjére holdanként kivett 50 lejt, kivéve a Casa Centralának kiadott 700 holdat, amelyről nem tudta volna behajtani. Hatszáz ketszobás házra 200—200 lejt, 150 nagyobb iparosra, kereskedőre 1000—1000 lejt, mert többet a taxatörvény nem enged. A többi kisiparosra és kereskedőre 500—200 lejtet, összesen 670 ezer lejt. Ezt a kivételt dr. Popovici Miklós prefektus jóváhagyta. Igaz ugyan, hogy az építkezés költségvetése csak 462 ezer lei és ennél többet nem kellett volna kivetni, de már ennek a jogosságát a Comitetul Scolar Judetannak kell elbírálni.

Hogy miért kell többet kivetni és beszélni, mint az építésre előírt összeg, nem tudom. Néhány héttel ezelőtt Szilágyi-Corbu János tanügyi főfelügyelő azt mondta nekem, hogy szigorú vizsgálatot rendelt el minden községbe, hogy ahol többet nem szedjenek a néptől, mint az építésre előírt összeg, a Comitetul Scolar Judetan-tól jóváhagyott összeg. Ezt a részletet tehát intézze el.

Semmi sem áll távolabb tőlem, mint az, hogy a népet a jegyzővel ellentétbe hozzam. Sőt szeretném mindenütt annál inkább kibékíteni, mert egymásra vannak utalva és közös munkájukhoz nyugalom, boldogság mindkét félnek. Ismerem főjegyzőt, akat népe szeret. Ilyen a nagyszalontai főjegyző, aki maga is meg van elégedve állásával és uri módon megél, szorgalma meghozza gyümölcsét.

Megkérdezt a lakosság gazdaembereit s a felvilágosítások — amikben felesleges a kételkedés — azt mondják, hogy túl vannak terhelve adóval s nem tudják megérteni, miért kell nekik az állami iskolára annyi címen fizetniük. En se értem, de lejegyzem, hátha valami okos ember a megyén eligazodhat rajta s nekünk is, a népnek is felvilágosítást ad.

Az állami iskolának csak a fenntartási költségeit fizeti a község és mégis csupán iskola előszóval a következő adókat fizetik a fentebb megemlített építési adón kívül: Minden egyszobás ház 100 lejt, ketszobás 300, háromszobás 800 lejt. (A háztartási költség 160.000 lei.) Ebből kétszáz ezer lejt most szednek be az állami iskola céljára, már elindult a csendő. Az állami adóba iskolafenntartás címen 14 százalékot fizetnek. Ezenkívül pálinkafőzőknek minden 24 óráért 100 lei

iskolaépítésre fizetendő. A passzusok kiállításánál iskolaépítésre a dományt kell adni.

Ugy benne van a megye népe az iskolaépítésben, hogy a füle se látszik ki. Szó van róla, hogy a kisdodovodát emeletes iskolává fogják felépíteni.

Egy évre tehernek elég ennyi — mondják, de ne építtessenek többet, mert nem bírjuk. Nekünk fejenként 2—3 métermáza búzát félre is kell raknunk az elemi csapásoktól károsult vidékeknek.

Ha tovább folytatják az építkezéseket, ezt az adományt leszünk kénytelenek megtagadni. Van nekünk már mellékes kiadásunk is zömével. Az egyházunk a szívünkhöz növe. Azt sem hanyagolhatjuk el. Ha vesszünk, vagy eladunk — a taxákra csak úgy hull a bankó. Az utak megtekintéseiről a főszoalobírósnak 14 ezer lei, a jegyző két lejt tartása 24 ezer lei és így tovább, van a községnek kiadása elég. Ha nem halasztják jövőre a főjegyző

lakásának építését — amikor szívesen megcsináltatjuk — a jégkárosultaknak semmit sem adhatunk.

Falusi szórakozás, hogy összevesznek az emberek és megint kibékülnek. Ebben a kis faluban azonban úgy érzem, túlságosan fel van kavarva a közhangulat. Itt nyugalom fog nem képpen lenni az iskolaépítésnek a népakarata szerinti rendezés és a képviselőtestület visszaállítása. Viszont be kell ismerni, hogy a jegyzői lak nem méltó a nagy segítséghez, az is felépítendő. Régi, rozoga, az utca s a jénél mélyebben fekvő, télen hideg épület. Valószínűleg meg kell keresni az áthidalást, valamit nem kell forszírozni és a néppel az egyetértést meg kell keresni. Ma olyan feszült a helyzet ebben a faluban, mintha valaki folyton kénkövet égetne a társaságom levegőjében. Megkönnyebbül az ember, miután sok panaszt, fónakságot maga után hagyva natra ül.

P. G.

Másfélmillió ügyvédi követelés a Kolliner csődnél

Tegnap délelőtt folytatta dr. Aliquander törvényszéki bíró a Kolliner D. és Fia cég csőd-
ügyében a felszámolási tárgyalást. A tárgyalás elején dr. Fehér Márton ügyvéd, a cégnek csődnyitási előtti ügyvéde másfélmillió lejt követelési jelentést tett, amelyet kért az első osztályú követelések csoportjába osztani, mint tömegtartozást. Dr. Pap Sándor tömeggondnok csak 500 ezer lejt ismert el, de ezt az első osztályú követelések közé sorozta.

A Magyar Általános Hitelbank, az Econo-
mia és a Polgári Takarékpénztár képviselői ezt az 500 ezer lejt elismerést is megtagadták. Először összeg szempontjából, amennyiben 200 ezer lejt is elegendőnek tartanak dr. Fehér Márton ügyvédi teljesítéseinek honorálására. Meglebbezték az osztályozás szempontjából is, mert a csődnyitási előtti költségek nem kezelhetők, mint tömegtartozások. Mint másodosztályú követelést kérték osztályozni dr. Fehér Márton követelését. A tárgyalás során a következő követeléseket ismerte el Aliquander bíró:

Schwartz Moise Jacob (102.500 lejt bejelentett követelés helyett) 26.639 lejt, Rapaport Dá-

vid 246.000 lejt követelését egészen kifoly-
solja a tömeggondnok, Aron József (287.500 lejt, Grossmann Oszkár (901.607) 130.000 lejt, dr. Fehér Márton (1.301.595) 500.000 lejt, Marmarosch Blanc (300.000) 165.576 lejt, Búr Albe Marosvásárhely (110.045) 104.845 lejt, Kolliner Blanka (1.509.000) 40.000 lejt, I. P. B. cilla (333.000) 120.000 lejt, Moskovits Etelka (199.700) 10.500 lejt, dr. Fekete Dezső (150.000) 2.308 lejt, Magyar Általános Takarékpénztár Budapest 29.950 lejt és a kincstár 46.521 lejt követelését teljes egészében kifogásolja a tömeggondnok.

Klein Ferenc 6800 lejt (4.500), dr. Lán-
József 14.000 lejt, Andriská János 1.500 lejt, Munkásbiztosító 2.913 lejt, Nagyváradi város 1.169 lejt, Lukács Gyula 48.115 lejt, Engel J. 15.100 lejt (8.490) Fehér József 48.800 (9.990).

A hitelezők a tegnapi tárgyaláson megad-
podtak meg abban, hogy a hitelezők a jelentett összeg erejéig, nem pedig a bíróságtól elfogadott összeg erejéig fognak szavazni. Rokokok és az alkalmazottak nem szavazhatnak.

A lei és a magyar korona emelkedése

Hetekkel ezelőtt, július második felében a lei kurzusa a külföldi tőzsdéken emelkedni kezdett és a 240-es zürichi kurzus rövidesen 265-re szökkent fel. A lei javulását a nagyszerű romániai gabonaterméshez magyarázták és a külföldi piacokon nagy kereslet indult a román valuta után. A kereslet következtében a bizalom egyre nagyobb lett a lei iránt és az a vélemény alakult ki, hogy a lei zürichi értékelésben még az őz előtt felszökik 3 centimesra. Eppen ez a bizalom indította arra a nagyváradi bankokat, már tudniillik azokat, amelyek devizakereskedéssel foglalkoznak, hogy a lei egyre emelkedő kurzusát jóelőre megítsák és így a lei kurzusának a szerdai zürichi nyitásban történt 270 centimesre történő emelkedése csaknem érzéketlenül hagyta a piacot, sőt délután a zürichi zárlat után, amikor a 270-es kurzus stabilizálódott, az idegen devizák áraiban szilárdulás állott be. Például a lei 265-ös zürichi kurzusa mellett kedden 37.30-as áru volt, sőt 37.20-as kötések is történtek svájci frankban és szerda délután oly nagy volt a kereslet, hogy 37.60-as pénzt kínáltak svájci frankért. Ennek a szilárdulásnak nemcsak az az oka, hogy a 270-es kurzust előre lejártszították, hanem az is, hogy az emelkedésre ártatlan ártatlan fedezések történtek, ami erős szilárduláshoz vezetett.

Nagyváradi pénzügyi körökben még nincs kialakult vélemény a lei jövőjét illetően és ezért a bankok meglehetősen tartózkodó álláspontot helyezkedtek és nem igen törtek magukat az üzleti kötések után. Kapóra jön a bankoknak a csütörtöki egyházi ünnep, amelyet sietve megünnepelnek, hogy így nyugodtan bevárassák a lei helyzetének további kialakulását. Kétségtelen, azonban, hogy a lei szilárduló tendenciát tünteti fel. A magyar korona tegnap 360, a cseh korona 570 volt.

A lejell egyidőben szilárdul tovább a magyar korona is. A budapesti valutapiacra — mint tudósítónk jelenti — mintegy két hét óta szokatlanul nagy a kínálat, úgy a nyugati, mint

a keleti valutákban. Ezen lejjel az arany-
ezüstterméket is nagy tételekben kínálják a piacra. Az erős kínálat szemből keresletet mutatkozik, legfeljebb csak az utastorgalom tudnak elhelyezni kisebb valutátételeket. Nagy kínálat a valuta szabadpiacán az összkülföldi ki fizetési eszközök lanyhasztá-
vonta maga után, egyedül az osztrák schilling keresik, megint arályama változatlanul s lár és a piacon mint feltűnő jelenségről beszé-
nek, hogy míg mások a bankok és nagy mag-
eszkömpörök nap-nap után 500—egymillió koronás tételeket is kínálnak elhelyezésre, add-
ma, a magyar koronakínálat ugyszólván a le-
minimálisabb. A koronakínálat erős lecsökken-
sét a piacon elsősorban a kettős ultimóra vez-
tik vissza, a súlyos házbérésekességre és a ra, hogy a cégek és a bankok a koronátételek a küszöbön álló terméfinanszírozásra tartják
vissza. Ez a feltevés kétségtelenül alapos, mégsem indokolja meg teljesen azt a tényt, hogy a pénzpiacra a koronakölcsönök kihelyezése az ultimó után öt nappal később ugyszólván teljesen szünetel.

Mértékadó pénzügyi körökben az ultimó a kalmából számítanak a korona további nagy szilárdasága. A korona szilárdasága, a magyar koronátételek visszatartása és a benne mutatko-

NAP és ESOERNYOK

legújabb kivitelben, a legolcsóbban

BLUM VILMOS

kizárólagos ernyő áruházban szer-
vezhetők be a **Körös-
parion**. Javítások és
átúszások legolcsóbban készülnek

PACSAY urizabó Str. Sztaroverzky-u. 11. Elsőrendű uriruhákat készít

hosszmomentum másik legszembetűnőbb
se az, hogy a magyar koronakölcson évi
kamatbázisáról néhány nap alatt, köz-
en az utolsó után 14%-ra emelkedett.

Hegedüs Gyulával a színházi kiskapuban

Sírke lovas kétfogatu trappol a színház
Ennyed, elegáns mozdulattal egy öregedő
nér ugrik ki belőle. Kora meghúzódik friss
szukus mozdulatai árnyékában: a sötétkék
tán, lakcipőben, galambszürke puha ka-
ba az idegen ur Hegedüs Gyula.
Beszélges a neve mellé írni, hogy a leg-
gybb magyar színész, mert az, s mint ahogy
len elképzelése a hatalmas jelző nélkül is
vitus egy magában. Hegedüs Gyula az
előző színészek legfőbbkétesebbike öt napos
ing Nagyváradon. Az arca? Ismerik ezt a
A szellemes orrtól a szarkasztikus nagy
fizig egy ördögi vonal dominál, a hom-
ly sármőre, s a deris szemek egy élet-
villanó tekintetével futnak a nők kép-
zomában.

eretném, ha mondana valamit Hegedüs
a »Nagyvárad« olvasóközönségének, töb-
nt színészfrázist, mást mint intimitást s
hiszt hitvallásából is csak annyit, ameny-
ár a közönség szegezett le: »egy egész
művészet lovagi szolgálataiban.«
ester!

Interjú? Nem szeretem. Az interjuban
am azt írjátok meg, amit elmond az em-
sohasem azt mondja el az ember, amit
nok. Ez különben ird meg, mert ez szel-

Hegedüs Gyula kacag. Nem a fordulatos
tün, inkább azt hiszem azon, hogy kifize-
ost már van is irinvalom, meg nincs is.
be is egy aforizma az kevés, plane mikor
van az »Ördög«-be.

Szóval nincs is mit mondanom. Már
ujsgátrónak nem mondtam semmit. Pest-
ég 3-án eljöttem. Azt se tudom mi van
kint voltam Bessenyn. A szőlőt tönkre-
a jég. Borzasztó ez az időjárás. A gyü-
ist ugyancsak megtépázta az átvonuló zi-
a jég.

téma aztán megmarad egy darabig az
ásnál. Felhőzik a Hegedüs Gyula hom-
s. Kecskenémten barackfákat tépett ki a
mar. Az eső naponta legalább kétszer
Sok-sok, ez tényleg tömötelen. A felhők
an azért felhők, hogy szálljanak. Várad
is kitisztul. Egy tenyérnyi kék folt az
de éppen elegendő, hogy még kékebbé
n egy imbolygó nőikalapot.

Ki ez a kislány, mondjátok?
araszios Gusziáv ad választ. Ó már min-
kislányt ismer Nagyváradon.

i süt a nap. De a sok eső nyomán mintha
vasz sarjadna augusztusban. Egy szőke
kigyózik a láthatáron, veszedelmesen kö-
s veszedelmesen mosolyog. Hegedüs
gálansan köszön:

Hát Gyulám, hogy vagyunk a szere-
el?

A szerelemmel?...

Hegedüs Gyula odébbáll. Bár hiszen való-
ellen, hogy erről már csak sugva lehessen
ogni. Aztán megindulnak, de előbb még
aköszön. Elvitte, elvette a nő. Elveszik a
a férfiakat. Ez is fordítva volt valaha...
bl.

inom **FÜSZERÜZLETI**
BERENDEZÉS
minden áron eladó
pir/terekedelmi R.T.-nál
iaja Mihai Viteazul No. 11.

„LEGUJABB”

Le akarnak tartóztatni egy alispánt

Kolozsvárról jelentik: Hónapok óta dolgozik
a kolozsvári subprefekturán Dobai Sándor bel-
ügyminiszteriumból delegált subprefekt, aki
Csikmegyében volt főszolgabíró, de különböző
visszaélések miatt állásától felfüggesztették és
Kolozsvárra helyezték, amíg a vizsgálatot befeje-
zik ellene.

Most a vizsgálat befejeződött és olyan sü-
lyos visszaélések nyomára jöttek, hogy a bizott-
ság kérte a belügyminiszteriumtól Dobai azonnali
letartóztatását. Kolozsváron élénk meglepetést
keltett Dobai alispán ügye és izgatottan várják,
hogy mi lesz a belügyminiszter döntése.

A kormány tiltakozása egy kisebbségi panaszbizottság létesítése ellen

Bukarestből jelentik: A washingtoni inter-
parlamentáris konferenciára a kormány meg-
kapta a meghívót és a konferencia programját.
Ezzel kapcsolatban felhívtatatosan ezeket jelentik:
Politikai körök felháborodással tárgyalják és Ma-
gyarország agitációjának tudják be azt, hogy
olyan hírek keringenek a kisebbségeket támogató

országokból, hogy egy bizottságot szerveznek pár-
tatlan elnökkel, a kisebbségi panaszok megvizsgá-
lására. Ez a bizottság mindazokat az országokat
meglátogatná, ahol bármilyen kisebbség él és sze-
mélyesen gyűjtenék össze a panaszokat. A román
kormány semmi szín alatt nem járul hozzá a kér-
dés ily módon való megoldásához.

Összehívták a Magyar Párt elnöki tanácsát.

Kolozsvárról jelentik: A Magyar Párt elnöki
tanácsa e hó 12-én, az aktuális kérdések megtár-
gyalása céljából ülést tart. Az ülés napirendjén
szerepelnek: A csucsi paktum ügye; az érettségi
törvény és a közigazgatási reformról szóló tör-
vény. Utóbbi törvény magyar fordítását már meg-

küldötték a vidéki tagozatoknak.

Az ülésen még egy rendkívül fontos ügyet
fognak tárgyalni. Megvizsgálják a budapesti
Roth bankháznak az erdélyi lapokban hirdetett
feltételeit. A kérdés tanulmányozásával Gyárfás
Elemér bizálik meg.

Görög ultimátum a bolgár kormányhoz

Athénből érkezett magánjelentések szerint a
görög kormány erélyes jegyzéket intézett a bol-
gár kormányhoz a Bulgáriában meggyilkolt Szto-
enimalos görög alattvaló ügyében. A jegyzék
szokatlanul erélyes hangon 15 napi ultimátumot
intézett a bolgár kormányhoz s ha ez alatt az idő

alatt nem szolgáltatnak elégtételt az ártatlanul
meggyilkolt emberért, a görög hadsereg öt kilo-
méteres zónában meg fogja szállni a bolgár ha-
tárt. A jegyzék szokatlan szigorú hangja nagy
megűtközést keltett a bolgár fővárosban.

Bizalmatlansági indítvány az angol kormány ellen

London, augusztus 5. A kormány törvény-
javaslatát nyújtott be, amelyben a bányászati
költségvetéshez póthitel kér, hogy állami támog-
tatásban részesítse azokat a bányákat, amelyek
haszon nélkül dolgoznak. A javaslatot Baldwin

csütöötökön beterjeszti. Az alsóházban valószínű-
leg nagy vita indul meg. Az első szónok Macdon-
ald lesz, majd Lloyd George bizalmatlansági in-
dítványt nyújt be a kormány ellen.

Felvételi vizsgák a lyceum ötödik osztályaiba

A f. évi április hóban a Monitorul Oficialban
megjelent vizsgálati törvény megszüntette ugyan a
középskola IV. osztályát záró examen de absolvire-t
(diák nyelven kis érettségi), de létesített helyette egy
súlyosabb vizsgálatot, a felvételi vizsgálatot,
amelynek sikeres letételétől függ, hogy folytathatja-e
a tanuló a középiskolai tanulmányait.

E vizsgálatnak írásbeli és szóbeli része van.
Az írásbeli tárgyai: a román nyelv és matematika.
A szóbeli tárgyai: román nyelv, román történelem
és földrajz s a lyceum reallagozatára készülőök szá-
mára a matematika, a modern tagozatra lépők ré-
szére a latin nyelv.

E vizsgálatok ez évben kivételesen szeptember
20—25 között folynak le. Az vehető észre, hogy sem
a tanulók, sem a szülők nincsenek kellő tudatában
e vizsga komolyságának. Aki vélik, hogy ha a tanuló
helyét megállta az évégi vizsgálatok, nem kell
tartaniuk a felvételi vizsgálatól. Pedig a tanulók a
közbeeső 2—3 hónap alatt sokat fejletnek egyrészt,
másrészt e vizsga célja a szelekció. Csak a jól fel-
készült és arravaló ifjakat kívánja felengedni a fel-
sőbb osztályokba.

E helyen figyelmeztetjük a szülőket, hogy sies-
senek felhasználni a hátralévő másfél hónapot, gon-
doskodjanak gyermekeik előkészítéséről. Az iskola
igazgatóságok szívesen szolgálnak tanácsal, aján-
lanak előkészítőket, akik esetleg 3—5 csoportonként
készítenek elő a tanulókat. A vizsga anyagának nagy
terjedelme minden további halogatást kizár!

Női pongyolák már 175 leitől
Nőikabátok . . . 1000 leitől
Női szövet ruhák . 450 leitől
Vlahuta (Szent János)-u. 6. sz.
Model áruház

KÉPES ELEK
orvosi kötszersz. Sas-pagoda 20.
Saját készítményű
sérvkötők, hashkötők
speciális kötszerek, női és férfi
övselekek.

UJDONSÁGOK

A Nagyvárad új betűi

— őszintén beismerjük — különféle hatást gya-
koroltak tegnap a publikumra. Az olvasók egyik
része meglepődéssel és elragadtatással nyilat-
kozott az új modern betűről, a rengeteg olvasni-
valóról, amely a nyolc oldalas lapban elér, vi-
szont mások nem voltak meglepődve a kisebb
betűvel. Mi mind a kétféle nyilatkozást közö-
nnyel fogadjuk és természetesen igyekszünk a
publikum kívánságaihoz igazodni. Az első napon
a rotációs gép az új betűket még nem tudta jól
kihözni, mai számunkban azonban már a vékony
vágású betűket vastag nyomású betűkkel he-
lyettesítettük a lap szédesének mintegy feleré-
szében, úgy, hogy ma a lap borgiszbetűi is már
kifogástalanul jól olvashatók. De ezenkívül je-
lezük, hogy az ujjonnan készült betűgarnitúrák
még nem teljesen, mert még a hiányzó széles-
fejű betűk tegnap érkeztek meg a vámhivatal-
hoz. Lapunk holnapi, vagy holnapután száma
már tele lesz a nagyalakú, de teljesen új gar-
mond betűvel is. Nemi türelmet kérünk tehát
azok részéről, akiknek tetszését az új technikai
kiállítás az első látásra nem nyerte volna meg:
pár nap múlva — meggyőződésünk szerint —
mindenki azon a véleményen lesz, hogy érdemes
volt csakugyan milliók áldozatokat hoznunk.
Furcsa is volna, hogy azért fektettünk volna be
ilyen óriási összeget, hogy még a publikum tel-
jes egészének meglepődését se vívjuk ki, sőt
talán akadnának még olyanok is, akik nem ol-
vasnák a Nagyvárad-ot azért, mert bár kisebb
betűvel, de legalább 25 százalékkal több olvasni-
valót ad naponta, mint bármely más újság.

♦ A külügyminiszter a Duna-bizottság ellen.
Bukarestből jelenti a Rador: Duca külügyminis-
ter a Népszövetség közlekedési bizottságának leg-
utóbbi ülésén a Duna-bizottság és Románia közt
keletkezett konfliktus ügyében hozott döntéssel
kapcsolatban, amely döntés tudvalevőleg Romá-
niára kedvezőtlen, a Rador tudósítója előtt a kö-
vetkező nyilatkozatot tette:

— Románia mindig respektálta a Népszövet-
ség autoritását, még sem nyugszik bele a genfi
döntésbe. Az európai Duna-bizottság ma már

Szépségápolás legmodernebb módszer szerint dr. STERNBERG HELEN
kozmetikai intézetében, Múria királyné-ter 3. I. em.

◆ SZINFIAZ ◆

HETI MŰSOR:

Csütörtök este fél 9 órakor: Ördög, Hegedüs Gyula, a budapesti Vigszínház művészenek második fellépévével.

Péntek este fél 9 órakor: Király, bohózat, Hegedüs Gyula, a budapesti Vigszínház művészenek harmadik fellépévével.

Szombat délután fél 4 órakor: Kacagó-est (Flótas kapitány, Öreg asszony nem vénasszony, kabaré) olcsó helyárakkal.

Szombat este fél 9 órakor: Antónia, Hegedüs Gyula, a budapesti Vigszínház művészenek negyedik fellépévével.

Vasárnap délelőtt 10 órakor: Pálinka, munkás-előadás.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Cigányprimás, operett, mérsékelt helyárakkal, Sik Rezső, a budapesti Városi színház művészenek vendégfellépévével.

— **Hegedüs-esték.** Tegnap este kezdődött meg Hegedüs Gyula, a budapesti Vigszínház világhírű művészenek öt estére terjedő vendégjátéka. A kiváló vendégművész mellett Jósika Mici, T. Pogány Janka, Benes Ilona, H. Körösi Juci, Gál Piri, Tóth Elek, Kabos, Hevesi, Madas Stoll, Galambos, Bihari Nándor és Berengh játszóak a színpadon. A darabok főszerepeit, Az Antónia előadásán a másik budapesti művész, a Nemzeti-színház tagja, Harasztos Gusztáv is fellép, aki Barker kapitányt fogja játszani.

— **Notre Dame-i toronyőr.** Vasárnap este eleveníti fel a színház a legromantikusabb, 12 felvonásból álló drámát, a Notre Dame-i toronyőrt, amely mindig fokozott érdeklődést tudott kiváltani az érdekenyebb lelki közönség körében. A Notre Dame-i toronyőr szerepeit a drámai társulat legjobbjai játszóak. A repríz nagy szimpátiával és örömmel fogadja a közönség, mert ebben a darabban a legkiválóbb alkalmak kínálkoznak arra, hogy Eszmeralda alakjában az igazi, őszinte szerelem diadalra jutását ünnepehesse.

— **Horváth Mici, Kertész Mancsi, Rohonczy Mihály és Bihari Nándor bucsuja.** A nagyváradi közönség négy kedvenc művésze bucsúzik hétfő este a Nótás kapitányban. Ők négyen lépnek fel utoljára hétfő este a nagyváradi színpadon, hogy sok forró sikerük színhelyéről bucsút vegyenek. A bucsú-est impozáns és megható lesz, mert mind a négyen igen nagyon hozzá voltak nőt a közönség szívéhez.

— **Hetényi színiiskola évrő vizsgája.** 12-én, szerdán este lesz a Hetényi színiiskola évrő vizsgája. Egész Erdély magyar színészete figyelt erre az előadásra, mert mindenki a Hetényi színiiskolától várja a magyar színészet jövő generációjának pompás kibontakozását. Az eddigi szerződések, amelyeket a vidéki színházakot ebből az iskolából esközöltek, bizonyítják, hogy a tehetséges növendékek az egy évig tartó gondos és lelkiismeretes oktatás mellett elsajátították mindazokat a szükséges tudnivalókat, amelyek a legszebben ívelő színpadi pályafutáshoz kellene. A színiiskola vizsgájának műsora rendkívül változatos és gazdag lesz, úgy hogy a közönség az összes növendékeket a legmegfelelőbb keretben láthatja, olyanokban, amelyekben tehetségük legjobban érvényre jut.

~ MOZI ~

A Dorian-filmszínházban ma, csütörtökön utoljára látható a „Modern Hamupipőke” című 7 felvonásos dráma, melynek főszerepeit Koline, Rimsky és Andree Brabant alakítják. Csodaszép konstantinápolyi és chamonixi felvételek szolgálnak a film háttérül, melyben kaskasziad, modern táncok, variété előadás és sok más látványosság látható. Előzőleg színpadon került egy 2 felvonásos Monty Banks vígjáték. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. — Jön: a „Párisi Olympiász”, atlétika, vívás, rugby, téli sportok, birkózás stb.

A Kís Jack. Izgalmas társadalmi drámát vetít vásznonra az Atlantic- és Apolló-mozgó. Egy

szerecsélen, sorsuldóztó apa kálváriáját festi meg a film kitűnő rendezésben és a francia filmművészet jeleivel. A darab mindvégig érdekfeszítő témájánál fogva a legszelebb érdeklődésre tarthat igényt. A főszerepeket a Rejtelmek háza fő női szereplője Helena Darly, továbbá Henri Baudin játszóak.

NYILTTÉR

Válasz a csizmadia szindikátusnak

Ha Önök bővebb felvilágosítást akarnak a feljelentésről, forduljanak a rendőrprefektúrához, hol megtudnak mindent.

Joan Moldowan.

Heti árjegyzék!

Vizes készlet, csiszolt	30.—
Boros készlet, csiszolt	30.—
Likörös készlet, csiszolt	30.—
Uzsonnás készlet, színes	200.—
Teás készlet, színes	400.—
Kávés készlet, aranyos	400.—
Feketés készlet, színes	400.—
Mosdó készlet, színes	400.—
Étkező készlet, színes	900.—
Fűszer készlet, színes	250.—

Tábla-ablaküveg olcsón!!

Üborkás- és befőttös üvegek leszállított árakban!

Frauli KOMLOS Testvérek

Gyári raktár. — Nagykereskedés.

Oradea-Mare — Nagyvárad

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 12.

Telefon 3-32

A jómadár

— Regény —

43

Írta: Bónyi Adorján

Hirtelen erőt vett magán. Elmosolyodott, de Ami kisasszony határozottan látta, hogy ez a mosolygás nagyon erőltetett, nagyon fájdalmas, szinte tragikus.

— Valószínűleg én tévedtem — mondta csendesen Gyuszi és gyorsan otthagya a fakép-néi Ami kisasszonyt.

Ami kisasszony pedig utána nézett és agya lázasan kezdett dolgozni. Mi történt itt Most? Ádám Sári napok óta azt mondja otthon, hogy ő a délutánjait a cukrászdában tölti.

Ez pedig nem igaz. Mi következik abból, ha egy urileány azt hazudja, hogy órákig ül az ártatlan cukrászdában, amikor pedig nem is ül ott? Ebből csak az következik, hogy ugyanez alati az idő alatt ez az urileány valahol másutt tölti az idejét. Valószínűleg kevésbé ártatlan helyen, mint egy cukrászda.

De mi dolga lehet egy urilánynak olyan helyen ahol hamis alibit kell bementeni? Csak valami olyanfajta dolga lehet, amit egyetlen szóval lehet a legteljesebben jellemezni: szerelem.

De ez az Ádám Sári, akiről még soha az el-lensége sem mondhatott volna semmi olyat, amire egy urileány büszke ne lehetne, pontosan és éppen ez az Ádám Sári miféle szerelembe...?

Gyári perzsa

tájuak sikerült vétel folytán jutányos árban

STERNBERG, régiségkereskedő, Reg. Ferdinand

Eddig jutott gondolataiban Ami kisasszony, amikor egyszerre csak olyat ütött a hol, hogy Loli, a kanári, idegesen megrebben, szokatlan zajra és harckészen nézett ki.

Miféle szerelem? ... És Ami kisasszonyban villámló fényesebben röpi át a Hát persze. Jesszusom, hogy erre nem azonnal. Hogy erre még senki se gondolt. Hiszen egészen világos! Egészen biztos! már, ezek után, egészen biztos!

Ádám Sári az, akibe Terebesy... Terebesyvel...

O, Ami kisasszony olyanokat lélegzt, ilyen nagyokat még soha életében. Hirtelen csönsen megfogta a pult két szélét és úgy a fehérfüggönyös ajtóra. Úgy érezte, egy seje szétduzzad, megfeszül ettől a szörny izgalomtól. Ha percekben belül nem jön, akkor talán szét is pattan a szíve. Ha valaki nyomában, akinek azt, ezt a nagyszívet, ezt a remekét, ezt a csodát azon nyomban mondhatja...

Talán ebben a pillanatban pedig Gyuszi már nyugodtan sétált barátjával, Palival. Mindenféle közömbös dolgokról beszéltek, mikor ásitozva Gyuszi azt mondta:

— Nem akarsz egy kis kajszint enni? menjünk le hozzánk a kertbe.

Bojár Pali nem vetette meg a kajszirát és befordultak az Ádám-ház kapuján.

Az udvaron a kis kerti házban ott ül és kézimunkázott. A fiuk köszöntek nekik, mentek le a kert felé.

A kertajtóban Gyuszi megállt. Arcán volt és aggodalmasan nézett a barátjára, mondta:

— Nem tetszik nekem mostanában Olyan benyomást tesz rám, mintha valami volna. Te nem figyeltél meg soha ilyesmit gaidon?

— Nem biz én. Ha titkuk van, az ő közöm hozzá?

— Igen, igaz, de engem mégis ny Ej, különben lehet, hogy tévedek.

Es mentek tovább a kertbe, és Palin talán nem ütött szöveget fejében a dolog lyogva elintézte magában: mit üti bele Gyuszi nyakába az orrát?

Dúsak és illatosak voltak a kajszinb és a két jóbarát alaposan elbánt néhány rackkal. Aztán a fűvön heverészték egy eldiskuráltak arról, hogy vajon hogy f riálni szombatban a kaszinóból?

Amikor jöttek felfelé a kertből, végül köfal mellett, Gyuszi megállt egy kis fa ócska ajtó mellett.

— Nézd csak ezt meg, Palikám. Ez Nézd meg ennek az ajtónak a küszöbét, hogy ezt az ajtót emberemlékezet óta n totta ki senki. Emberelemlékezet óta n senki ezen az ajtón keresztül. Most néz küszöbét. Ilyen különösét én még életem láttam.

— Mi van ezen különös?

— Az, barátom, hogy ez a küszöb le posva. Frissen le van taposva. Mintha n sűrűn járkálnának ezen az ajtón keres hire sincs mohának, meg gombának, p egész ajtó köröskörül be van növe il Ugy-e, érdekes?

— Érdekes. Hová nyílik ez az ajtó?

— Hová nyílna? A Terebesy kertjé mit törje az ember a fejét ilyen marhasá

(Folyt. köv.)

Rimanócz

Műbútor és Parkettgyár R.-T. Str. Cluj

TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I. és II. sz. ketták. Fenyő és tölgy fűszerárak. B gatteren. Mindennemű ládát, össze zett és szétszedett részekben megren azonnal szállítunk.

omus, mely pusztulásra van kárhoztatva. A konfliktus, amely a közelmúltban keletkezett, amelyben most a Népszövetség elfogadása nem jogos formák közt ellenünk döntött, a Duna-bizottságnak utolsó vergődése. A bizottságnak a jelen körülmények nemmi jogosultsága nincs és fennállása jogtalan privilégium további élvezésére szavatlan törekvésnek köszönhető. Ezzel szemben a kormány a Népszövetség javaslatot terjeszt a Duna-bizottság alapnyak revíziója ügyében, mivel a jelenlegi munkálatok sértik Románia szuverenitá-dekeit.

asicnak epehólyaggyulladás van. Bel-jelentik: Az utóbbi időben Jugoszláviá-egkülönbözőbb hírek kerültek forgalom-cs betegségéről. Eppen ezért a hivatalos-ria ma jelentést tesz közé, amely szerint-ksarabadi orvosai megállapították, hogy-terelőknök epehólyaggyulladás van.

vizsgáznók kell a kisebbségi hitokta-Kolozsvárról jelenti tudósítók: Ma je-tanügyi inspektorátus 8969—1925. sz.-e, amelynek értelmében a kisebbségi-tnók ez év szeptemberében a román-izsgát kell tenniük.

Jön:
„Araó bosszuja“
Dorian monumentális film!

szabadult egy dühöngő örvölt. Kolozs-entik: Néhány nappal ezelőtt egy ju-illatottak be a kolozsvári Pasteur intézet-egy farkaskutya harapott meg. Minthogy-s veszélyes volt, a juhászt a nem segít-tyálán helyezték el külön cellában. Kö-l a cellában való elhelyezése után d-kezdedt, hangosan ordított és a hatal-ember kidöntötte a cella ajtaját. A-a a csendes utca lakói figyelmesek let-amarosan elbarikádoztak az utca felé-járását. A dühöngő ember áttörte magát-dokon és hasoncsúszva igyekezett ki-az utca népe erre dorongokkal kezdte-egyik ütés halálos volt, a szerencsétlen-isenvedett. Megállapították, hogy az-gyékát érte.

Körösbe ugrott egy belényesi asszony. delután egy idegbeteg asszony dobta a Körös rohanó hullámai közé a mos-utcai fahidról. Az öngyilkos Kiss belényesi 65 éves asszony, aki súlyos-jött gyógyítani Nagyváradra. Ferje-dnem az egész vagyonát elköltöztette a-szony meggyógyulására, azonban az-domány nem segíthetett. A járó-kelők,ák az asszony vízbeugrását értesítették-seget, a mentőket, akik végig kiutalták a-eart, de még eddig nem sikerült meg-hullát.

gy francia vivó párviadalra hívta ki-andort, a magyar világajnokokot. Párisból-Ducret, a leghiresebb francia vivó a-a r o'-ban nyilatkozatot adott le, amely-enti, hogy tizenkét tőrre hajlandó kiál-rdvivas világajnokokával Posta Sándor-özése után kiáll Európa bajnokával, az-a magyar Garay-val. A kihívást a felső-budapesti jelentés szerint — valószínű-adják. A nemzetközi nagy érdeklődéssel-mérkőzés decemberben folyna le Páris-

ős gyermekokcsik szökénél
Aug. 16 2200.— Leül.

halasztják a mezőgazdasági kamarai-ásokat. Bukarestből jelentik: A Lupta jól-körökből veszi a hírt, hogy a kormány-a az augusztus 25-ére tervezett mezőgaz-amarai választásokat. A Lupta szerint a-intézkedésére az ad okot, hogy a liberá-vezete a választásokon a vidékről beérke-tesek szerint aggasztó.

omba 6 lei az Eldorádóban.

Jön:
„Araó bosszuja“
Dorian monumentális film!

* Mégis megnyitják az érettségi előkészítő tanfolyamot. Kolozsvárról jelentik: Az iskola-fenntartó egyházak tegnap délután értekezletet tartottak, amelyen állást foglaltak az ellen a miniszteri rendelet ellen, amely megtiltja az érettségi előkészítő tanfolyamok működését. Az egyházak vezetői úgy határoztak, hogy a miniszteri rendelete nem vonatkozhat az előkészítő tanfolyamra, amely magánakció és az ifjúság alapsabb előkészítését tűzte ki célul. Különben sem lehetne a rendeletben megkívánt engedélyt az idő rövidsége miatt megszerezni, éppen ezért a kurzust Kolozsváron megnyitják.

* Csekő Lajos temetése. Városszerzte nagy részvételt keltett Csekő Lajos derek nagyváradi polgár tragikus halála. Temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a Teleki-utca 56. sz. házból.

* Csizmadiák gyűlése. Felkérjük az Ipartestület kötelekbe tartozó összes csizmadiapárosokat, hogy jöjölj 7-én, pénteken este 7 órakor az Ipartestület Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-u.) 4. szám alatt levő földszinti gyűléstermében teljes számban és pontosan megjelenni szíveskedjenek. Az elnökség.

* Ma este Hegedűs Gyula megkezdte vendéglépteit.

* Köröznek egy betűző cselédleányt. Meg-irtuk annak idején, hogy Varga Mária cselédleány ellopta munkaadójának Frenkel Ignác bútorkereskedőnek 16 ezer lei készpénzt. A rend-örög körözi a megsejött cselédleányt, azonban nem sikerült még ezeitig nyomára akadni. Frenkel Ignác ez úton is tudomására adja mindenki-nek, hogy az ellopott összeg felet — 8 ezer leit — adja jutalmul annak, aki leányt elfogja, vagy nyomára vezet.

* Az amerikai kölcsön. Bukarestből jelen-tik: Arohoiti bankár, aki egy amerikai konzorcium megbízásából folytat kölcsöntárgyalásokat a főváros tanácsával, tegnap közölte a sajtó képviselőivel, hogy a tárgyalások kedvező me-derben folynak és rövidesen eredményezett be is fejeződnek.

* A Hetényi zsiniskola évrő vizsgaelő-adása szerdán este. Jegyek már kaphatók.

* Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constantzába, Siófokra, Reichenhallba, Ostendé-be, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, halálkocsijegyet és vizumot vehet a Nem-zetközi Halálkocsitársaság nagyváradi irodájában (Hegedűs Hirilapiróda.)

* A hadirokkantak és özvegyek számára vasárnap, azaz augusztus 9-én délután 4 órakor a városkőház disztermében naggyűlést tartunk, amely alkalommal egy nagy társulati alakítunk egymástámogató szándékkal. Felkérjük mind-najunkat ezen a gyűlésen megjelenni. Elnökség.

Nagymennyiségű finom színes férfingek majdnem félárban kerül-nek eladásra Weiss és Kardos Központi áruházában, Bul. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

* A Notre-Damei toronyőr vasárnap este a színházban.

* Az Egyesült Bank és Takarékpénztár devizaosztálya működését augusztus harmadikán megkezdte.

* Adakozás. Az izr. hitközség ifiúarvháza javára Rippner Vilmosné 250, Beck Henrik 200 leit adakoztak. Természetben adományt küldtek: Dr Vas Izsóné, Kolliner Miksa 50 kgr. kenyér-liszt, Altmann Nővérek, Friedmann Hermann. — Az izr. hitközség Aggokháza javára Várady Ig-nác 100, Beck Henrik 100 leit adakoztak, mely adományokért halás köszönetet mond a jótékony intézmények vezetőség.

Gummiharisnyák, sérvköltők, hasköltők
„Hugica“ Str. Nicolae Iorga (Zófia-utca) 13. sz.

* Nézz meg a Körösparti Áruház most be-érkezett árutömegét, melyekből most alkalma van vámemelés előtt szükségletét hallatlan olcsón beszerezni.

Darvas harisnyái legjobbak

* Legjobb telefonkészülék villanykörte és manometer raktáromról. Telefon és villanyzere-lést, minden fémipari és esztérga-munkát, javítá-sokat igen szolid áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

Adjatok enni, emberek...

Itt ül velem szemben a szerkesztőség asz-tala mellett és sír, ibolyáké szemét lesüti és dül belőle a könny. Plainer Teréz 21 éves biharpüspöki lány visszajött a halál birodal-mából, hiába ugrott be a Körösbe, egy bátor nagyváradi fiatalember kihúzta és visszaadták az életnek. Beszéltem vele a kórházban, amikor keservesen öklöndözött a lenyelt piszkos víztől, el-sírta kis életének nagy tragédiáját. Szerelm-germeke és ennek átkát érzi minden lépésén. Mostohaapja nem tudja neki megbocsájtani, hogy egy szerelmes, rejtelmes éjszaka hívta a világra pap áldása nélkül megkötött frigyben. Lejött Biharpüspökre nagybátyjához, de onnan is elűldözte mostoha sorsa és egy héttel ezelőtt beugrott a Körösbe. Most itt ül és sír. Munkái akar és kenyeret.

— Egy jöleltű öreg néminél lakom — mondja sirástól elcsukló hangon — aki nem kért még egy fillért se tőlem a lakásért, koszi-ért. Már eladtam mindenem, csak egy ruhám van, ha nem tudok munkát kapni, beugrom megint a Körösbe, de most éjszaka, hogy ki ne fogjanak...

Hónap eleje lévén, összeszedünk részére egy pár leit a szerkesztőségben, hogy ne kelljen sötét tervekét forgatni a fejében. Nem gyűjteni akarunk Plainer Teréznek, aki életéről fiatal leány, hanem munkaalkalmat kérünk, hogy dolgozhasson. A társadalomhoz folyamodik, a jö-tékony növegyetekhez, akiket már mind végig könyörgött Plainer Teréz, ne hagyják elveszni ezt a fiatal leányt. Dolgozni akar és egyetlen kérését ő diktálta be:

— Tessék megírni az újságba, hogy adja-nak dolgozni, hogy ehessen.

A Körös sebesen rohanó árja pedig hivo-gat, a prostitúció ölelő karja táru uton-utfélen Plainer Teréz felé. Nem akar „rossz lány” lenni, semmit sem akar az ételtől, mint dolgozni, hogy a kemény munkában feledve legyen minden ke-serűség, baj, ami ennek a szép leánynak a fe-jére szakadt.

Emberök, segítsetek Plainer Teréznek, eleget cibálta a sors és most nem kér mást, csak mun-kát, hogy száraz kenyeret legyen. Azt hiszem, ennél szerényebb kéréssel még nem kopogtattak sziveten...

(b. gy.)

• TÖZSDE •

Zürich, augusztus 5. Nyitás: Berlin 122 egy., Newyork 517, London 2501 fél, Páris 2430, Prága 1527 fél, Budapest 0.0072 fél, Bécs 0.007247.

Bukarest, augusztus 5. Zárlat. Devizák: Páris 910, London 933, Newyork 192, Róma 703, Zürich 3730, Bécs 2720, Prága 570.

Valuták: Font 930, frank 990, svájci 37, lira 730, dinár 350, dollár 192, osztrák 28, magyar 27, szokol 590.

Zürich, augusztus 5. Zárlat: Berlin 122 ötny., Amsterdam 207, Newyork 517, London 2501 fél, Páris 2425, Milánó 1875, Budapest 0.0072 fél, Prága 1527 fél, Belgrád 932 fél, Bukarest 270, Bécs 0.007247.

Budapest, augusztus 5. A szerdai értékpapir-zárlat: Angol-M. 35, Keresk. 930, Első Bp. 140, Köszén 3020, Ganz-D. 2240, Cukor 1900, Nacici 1825, Magy. H. 361, Pesti H. 2075, Beocsini 1000, Urikányi 1055, Ganz-V. 1100, Guttmann 440, Trösz 211, Osztr. 127, Borsod-Misk. 190, Borsodi szén 40, Fegyver 625, Izzó 1185, Ofa 550.

Budapest, augusztus 5. A szerdai ter-ménytőzsde. Búza 390—395, rozs 295, árpa 270, zab 285—290, tengeri 265, új tengeri 195 ezer korona.

NAGY SZÁRAZ, FÖLDSZINTES

GYÁRHELYISÉGET

KERES

DELIKÁN MILL

BORITÉKGYÁR

STRADA CASAPIEI (MÉSZÁROS-UTCA)

Levelezés

Junius 6. Töled semmi. Örülök, hogy jól vagy. Kézcsók! L. 2527

Keresem azon utilány ismerettségét, akivel későbbi személyes megismerkedés-kor üres időket kellemesen lehet eltölteni. Leveleket a kiadóba „Nő nem fából” felirattal kérek. 2548

LAKÁS

Lelelésért keresek 2 szobás garzon lakást a központban. Cím: Hegedüs Hirlapirodába. 2369H

Butorozott szobát teljes ellátással, lehetőleg a vasút közelében keres hiatalom. Cím Str. Vlahuța (Szent János-utca) 29. Sunfield nyomda. 2533

Egyszobás lakás központban azonnal elfoglalható. Feltételek Balázsnál. Str. Nicoale Iorga 21. 2542

Üzlethelyiségek, raktárak kiadók Str. Cogălniceanu (Váradi Zsigmond-utca) 11. Értekezhetni emeleten. 2491

Haszonbérbe kiadó háromszobás lakás, konyha, speiz, külön nyári konyha, istálló, nagy raktár melletti épületekkel, telepengedélyezési joggal. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 2547H

Gyermekek mellé ajánlok zik rendes jobb leány, esetleg szobaleánynak, vagy üzletbe állást keres. Cím a kiadóba kér. 2549

Román-Magyar Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedüs Hirlapirodában

Görög oldalon

házhelyeknek, kertgazdaságnak, szőlőnek alkalmas

parcellák

olcsón eladók.

Értekezhetni a „Takarekosság” takarékszövetkezetnél, Str. Delavrance (vált Ritók Zsigmond-utca) 1. Ügyvédi kamarai épület I. emelet.

Kerékpárok Varrogepek

állandóan raktáron. Javítások szakszerűen készülnek

Konrádnál

Strada Baros-utca 10.

ÓRÁK

ékszerek eladása, szakszerű javítása a legkomplikáltabb

VISZAY-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9. műanyag áruk. Precíz munka.

Alkalmazás

Házvezetőnek ajánlok magános urhoz vidékre vagy helyben. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 2508

Állást keres katonaságtól most szabadult önkéntes, akinek kereskedelmi érettsége és irodai gyakorlata van. Szíves megkereséseket, „Két éves önkéntes” jellegre a kiadóba kér. 2495

Keresünk perfect jó nő munkaeert, ki a könyvelésben és számdolában kellő gyakorlattal bír. Ajánlatok „B. B.” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába. 2519H

Német fordító napi 1–2 órai elfoglaltságra kerestek. Cím a kiadóba kér. 2537

Román fordító napi 1–2 órai elfoglaltságra kerestek. Cím a kiadóba kér. 2538

Jó családból való fiut tanulónak fizetéssel, felvesz Kepes Elek kötszerész.

Deutsches Fräulein, sucht Stelle zu Kinder. Adresse bittet in Hegedüs Hirlapiroda. 2546

Eladó 5 szobás szép ház 350.000 lei, 12 szobás 450.000, 2–3 szobás 120 ezer leitől 200 ezerig, több kisebb-nagyobb házakat és szőlőket nagy választékban, ajánlhatok és átadó s butorozott szobákat.

Özv. Kelepec Dezsőné keresk. irodája, Delavrance (Ritók Zsigmond-utca) 6.

Cipész utak figyelmébe!! legújabb szabadalmazott cipőtalp és sarokragasztó

„Agó”

prés megrendelhető: **Borsosnát**, tüzőtolaktanya, Or.-Mare.

Remélem

tudja már, hogy a Pannoniában

vizumoztat

DEUTSCH

a futár

Utleveleket elintézt!

Adás-Vétel

Eladó központban, magánháza négy szobás beköltözhető lakással, kerttel. Emeleti szoba, előszobával, butorozatlanul kiadó. Csapó, Str. Academiei No. 6. sz. 2499

Eladó, kiadó, cserelakását, butorozott szobáját 24 óra alatt elintézem. Weisz Gizi Str. Tipogr. (Nyomda-u.) 4. 2485

Eladó háromszáz különféle beköltözhető ház kedvező fizetéssel, szőlők, lakások, malmok. Weisz Gizi, Str. Tipogr. (Nyomda-u.) 4. sz. 2486

Fehér kőris háló új, sodrony és mairacsal sürgősen eladó. Str. Gen. Holban (Szeles-utca) 36., szemben a kapuval. 2517

Eladó azonnal beköltözhető csodaszép háromszoba, fűrdőszobás magánház Újvárosban. — Értekezhetni: Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22. sz. 2532

3700 drb danga különböző nagyságban eladó. Érdeklődni Bokor, közközházban. 2536

Férfiáadás

migrén és neuralgis fájdalmak ellen szedjen kizárólag

NEURALGINE „JURIST”-ot

„Vigyázzunk az eredeti csomagolásra!”

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában

Ablak- és tüköruveget, készít és elad

FRENCZEL

Strada Vlahuța (Szent János-u.) 44. sz.

Női és férfi

fehérnemű varrodánkat megnyitottuk!

HORVÁTNÉ ÉS FENYVESNÉ

kézimunkauzet, Str. Teatrului (Szinház-u.) 4.

Bőrszék gyáramban különféle finom butorok minden árban kaphatók

Steiner butorgyáros

Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (vált Kossuth Lajos-utca) 1. szám

A Nagyváradai Bőröndáru és Táskagyár

Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes

gyármányait detailban és engros gyári árban árusítja

regie felszámítása nélkül

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:

50	55	60	65	70	75 cm
542	596	650	703	758	814 Lei

Eladó Olaszi központban beköltözhető négy szoba, fűrdőszobás magánház 400.000 Leiért. Értekezhetni Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 22. 2531

Eladó egyemeletes nagyon szép modern ház, két előszobás, parkettás lakással, hozzátartozik még egy földszintes modern ház háromszoba, fűrdőszobás és egy kétszoba, fűrdőszobás lakással, egy katasztrális hold szőlővel benne a városban, ára összesen **egy millió Lei**. Értekezhetni: Kortsmáros Lászlónál, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 22. 2530

A város legforgalmasabb helyén fűszer- és terményüzlet italméréssel családi okok miatt áteső. Cím a kiadóba. 2525

Féregirtást

poloska, sváb, muszka bogarak stb. irtását úgy szoba, mint bármely helyiségből felelősség mellett

vállalok

Nagy Béla

féregirtó vállalata, Parcul Traian (Tisza Kálmán-tér) 1

Piannó Gebr. Stigl, új állapotban, keresztthuros, sürgősen eladó. Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 3., ajtó 4. 2539

Wertheim cassa 3-as jutányosan eladó Sternbergnél, Bul. Regele Ferdinand 14. 2540

Csukott hintó egy és két lóra olcsón eladó. Strada Gojdu (Beothy Ödön-u.) 8. 2541

Egy garnitúra, használt gumis kocsikerek (4 drb) és egy bőrfedeles kordé eladó. Megtekinthető Friskó, A. D. Xenopol (Lakatos-u.) 10. alatt. 2534

A város közvetlen közelében, gyönyörű kilátással bíró helyen, egy kishold berakott **szőlő** (ház nélkül) jutányos áron eladó. Bővebbet: dr. Petroczy, Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-u.) 38. 2543

Eladó ház Str. Horia (Báthory-utca) 15. sz. kétféle választva, 4 szobás, konyha, speiz, pince 155 ezer Lei, a másik fele 2 szoba, üzlethelyiség, istálló, szép nagy udvarral, beköltözhető azonnal, 175 ezer Lei. Bővebbet ugyanott. 2545

Lelelés nélkül sürgősen átadó fűszerüzlet, betegség miatt. Cím a kiadóban. 2518H

Elegáns uri koci jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 2550

Sürgősen keresek vevőim számára komplett ebédő-, hálószoba-, szalngarnitúrákat, azonkívül mindenféle szőnyeget, tükröket, valamint egyes butorokat is. Dr. Petroczy, Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 38. sz. 2544

Érsemjénem földbirtok, 7 kat. hold területtel, 5 szobás kastély és gazdasági épületekkel. — 100 kat. hold erdő, 39 hold belső, 6 kat. hold szőlővel, 5 szobás kastély, cseléd-lakás és gazdasági épületekkel. — Ház 2 átvethető üzlethelyiséggel, elfoglalható lakással 220 ezer Leiért elutazás miatt sürgősen eladó. — Szép 1 szoba, előszoba, konyha stb. lakás átadó. — Olaszi központján orvosnak, ügyvédnek kiválóan alkalmas 2 szobás garzon lakás átadó. — Házak, szőlők, földek, lakások, butorozott szobák, butorok stb. eladók. „Ardeal” iroda. Főposta mellett. Telefon: 203.

Nagyon olcsón szőrmekabátokat, n. Str. Ep. Ciocan-utca) 4.

Bérbe kiadó 60 föld. Str. Oltenia-utca) 13.

Külföld

Minden iskolához vállalkoz 2–3 iskola teljes ellátást. — Bővebbet: Garainé, Str. Dimitrie (Beothy Ödön-utca) 10. alatt.

24% kamatra keressünk gámpénzt teljes fizetés. — Adás-vétel Rész. Traian (Szeles-utca) 36., szemben a kapuval.

Utlevél, bérlet, és igazolványhoz f. Traian (Szeles-utca) 36., szemben a kapuval. Felvételek este 6 óra

Női ruhák, kabátok, tükörök 300–700 csó gépszuroszák (Körház-utca) 47. Kézimunkák, gobetűk, horgolások, kelim, szmírna olcsó. Podgoria és Sinaia (telep) 100–62. Sz. ház. (Repülő-hídna)

Üzlet helyisé

forgalmas központi mellék utca lépésért keresek. Cím a Hegedüs Hirlapirodában

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet

Üzlet